

9.12.2015

LUONNOS

Aluehallinnon uudistuksen parlamentaarinen seurantaryhmä

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut aluehallinnon uudistuksen valmistelua ja toimeenpanoa varten parlamentaarisen seurantaryhmän ja sille sihteeristön.

Toimikausi

4.1.2016 – 15.4.2019.

Tausta

Pääministeri Sipilän hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovitukselta tehdään erikseen päätös, jolla yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet ja kunnat). Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille. Lisäksi hallituksen ohjelmassa todetaan, että hallitus valmistelee sosiaali- ja terveystalouden (SOTE) järjestämisen ratkaisun kuntaa suurempien itsehallintoalueiden pohjalta.

Hallituksen toimintasuunnitelmassa strategisen hallitusohjelman kärkihankkeiden ja reformien toimeenpanemiseksi on asetettu aluehallinnon uudistus –reformin tavoitteeksi, että valtion aluehallinto ja maakuntahallinto yhteen sovitetaan ja yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet, kunnat). Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille.

Hallitus teki 7.11.2015 linjauksen aluejaon perusteista ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen askelmerkeistä sekä itsehallintoalueiden perustamisesta. Perustuslain 121 §:n 4 momentissa tarkoitettuja itsehallintoalueita perustetaan 18 maakuntajaon pohjalta. Jokaisella itsehallintoalueella on suoraan vaaleilla valittava ylin päätöksentekoeelin (valtuusto). Linjauksessaan hallitus ohjasi myös aluehallintouudistuksen valmistelua. Hallitus linjasi uusille itsehallintoalueille siirrettäviä tehtäviä.

Itsehallintoalueet perustetaan monitoimialaisiksi. Niille osoitetaan 1.1.2019 lähtien seuraavat tehtävät:

- pelastustoimen tehtävät ottaen kuitenkin huomioon mahdolliset tarpeet järjestää itsehallintoaluetta laajempaa aluetta ja väestöpohjaa vaativat tehtävät laajemmalla alueella
- maakuntien liitoille kuuluvat alueiden kehittämisen ja sen rahoituksen mukaan lukien EU:n ohjelmaperusteisen rahoituksen välittämisen tehtävät sekä alueellisen maankäytön suunnittelun tehtävät

- ELY-keskuksissa hoidettavat alueiden ja niiden elinkeinoelämän kehittämistehtävät mukaan lukien maaseutuelinkeinojen kehittämis- ja rahoitustehtävät
- mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto

Hallituksen linjauksen 7.11.2015 tarkentamiseksi ja itsehallintoalueille siirrettävien tehtävien tarkempaa määrittelyä ja siirtojen toteuttamisen alustavaa valmistelua varten valtiovarainministeriö on asettanut ajalle 8.12.2015-15.2.2016 selvityshenkilöksi ministeri Lauri Tarastin.

Selvityshenkilöhankkeen tavoitteena on, että valtion aluehallinto ja maakuntakuntahallinto sovitetaan yhteen ja yksinkertaistetaan siten, että maakuntahallinnon tehtävät ja hallituksen 7.11.2015 linjauksen mukaiset aluehallinnon tehtävät siirretään itsehallintoalueille. Näin vähennetään hallintotasoja ja merkittävästi erilaisten hallinto-organisaatioiden ja näiden yhteistyöelinten määrää. Selvityshenkilön tehtävänä on hallituksen yhteensovituslinjauksen valmistelu. Selvityshenkilö laatii ehdotuksen hallituksen tammi-kuun lopussa 2016 tehtäväksi yhteensovituslinjaukseksi sisältäen luonnoksen itsehallintolakiin otettaviksi perussäännöksiksi itsehallintoalueen tehtävistä.

Lisäksi sisäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä ympäristöministeriö arvioivat tarkemmin siirrettävien tehtävien sisältöä ja siirron toteuttamistapaa. Selvitys kohdistuu erityisesti alueellisiin ja kuntien lakisääteisessä yhteistyössä hoidettuihin tehtäviin.

Tavoite

Parlamentaarisen seurantaryhmän tavoitteena on seurata aluehallinnon uudistuksen valmistelua ja tavoitteiden toteutumista.

Aluehallinnon uudistuksen tavoitteena on

- saada aikaan tuottavuuden ja taloudellisuuden paraneminen alue- ja maakuntahallinnon tehtävien hoidossa sekä lisätä viranomaisten järkevistä tehtäväkokonaisuuksista saatavissa olevia synergiaetuja
- saada aikaan hallintomenojen säästöjä
- parantaa kansanvaltaisuutta kokoamalla tehtäviä itsehallintoalueille tai kunnille
- huolehtia siitä, että palveluja ja niiden ketjuja kehitetään asiakkaiden näkökulmasta ja varmistetaan, että palvelut ovat sujuvia yli organisaatiorajojen
- varmistaa uusien toimintatapojen rakentaminen digitalisaatiota täysimääräisesti hyödyntäen
- toteuttaa yksilöille, yrityksille ja yhteisöille ymmärrettävä ja selkeä hallintojärjestelmä, jossa jokaisella hallinnon tasolla on sille luonteva rooli ja kansanvaltainen aluehallinto tarjoaa uuden ja hyvin toimivan yksilöiden ja yhteisöjen osallistumisen foorumin
- luoda rakenteelliset edellytykset sille, että itsehallintoalueisiin ja kuntiin kohdistuva valtion viranomaisvalvonta ja tähän liittyvät oikeusturvatehtävät ja kantelumenettelyt muodostavat johdonmukaisen ja yhtenäisen

kokonaisuuden missä eri näkökulmista ja eri lainsäädännön perusteella tehtävä valvonta on sovitettu yhteen keskenään

- luoda hallintorakenteet, jotka ottavat huomioon digitalisaation luomat uudenlaiset mahdollisuudet järjestää hallinnon tehtävät ja hallinnon valvonta ja jossa myös tulevaa teknologista kehitystä voidaan tehokkaasti hyödyntää.

Hallitusohjelman mukaisessa tavoitetilassa Suomessa on selkeään tehtäväjakoon ja tehtäväkokonaisuuksiin perustuva kolmitasoinen julkishallinto, jossa hallinnon eri tasojen välinen tehtäväjako on hyvin perusteltu valtiosääntöoikeudellisesta ja taloudellisesta näkökulmasta.

Tehtävä

Parlamentaarisen seurantaryhmän tehtävänä on uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi:

1. seurata aluehallintouudistuksen ja siihen liittyviltä osiltaan valtion keskushallinnon kehittämisen valmistelua, toimeenpanoa ja vaikutuksia; sekä
2. antaa näkemyksiään ja esittää kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia valmistelun ja toimeenpanon tukemiseksi.

Organisointi

Parlamentaarinen seurantaryhmä

Puheenjohtaja

Anu Vehviläinen, kunta- ja uudistusministeri, valtiovarainministeriö

Jäsenet

nn, kansanedustaja, Suomen Keskusta

nn, kansanedustaja Perussuomalaiset

nn, kansanedustaja Perussuomalaiset

nn, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus

nn, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus

nn, kansanedustaja, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

nn, kansanedustaja, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue

nn, kansanedustaja, Vihreä liitto

nn, kansanedustaja, Vasemmistoliitto

nn, kansanedustaja, Suomen Ruotsalainen kansanpuolue

nn, kansanedustaja, Suomen Kristillisdemokraatit (KD)

Pysyvät asiantuntijat

Tuomas Pöysti, alivaltiosihteeri, projektinjohtaja, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (1.10.2017 lähtien valtiovarainministeriö)

Lauri Tarasti, selvityshenkilö, valtiovarainministeriö, 15.2.2016 saakka
Professori Arto Haveri, Tampereen yliopisto

nn, maakuntajohtaja, xx maakunnan liitto

nn, ylijohdaja, xx ELY-keskus

Sihteeristö

nn, valtiovarainministeriö

nn, työ- ja elinkeinoministeriö

Kustannukset ja rahoitus

Parlamentaarisen seurantaryhmän kulut maksetaan 31.12.2015 saakka momentilta 28.01.01 (Valtiovarainministeriön toimintamenot) ja 1.1.2016 lukien momentilta 28.90.22 (Itsehallintoalueiden sekä hallinto- ja palvelurakenteiden kehittäminen ja tukeminen).

Valtiovarainministeri

Alexander Stubb

Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Martti Hetemäki

Jakelu

Parlamentaarinen seurantaryhmä ja pysyvät asiantuntijat
Parlamentaarisen seurantaryhmän sihteeristö

Tiedoksi

Valtioneuvoston kanslia
Ministeriöt
Eduskuntaryhmät
Aluehallintovirastot
ELY-keskukset
Maakuntien liitot

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen
Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula
Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä
Puolustusministeri Jussi Niinistö
Sisäministeri Petteri Orpo
Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka
Elinkeinoministeri Olli Rehn
Oikeus- ja työministeri Jari Lindström
Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen
Maatalous- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen
Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Erityisavustaja Sami Miettinen
Erityisavustaja Tuomas Vanhanen
Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
Erityisavustaja Eeva Salmenpohja
Erityisavustaja Niina Perälä
Erityisavustaja Tiina Ullvén-Putkonen
Erityisavustaja Petteri Leino

Erityisavustaja Juha Martelius
Erityisavustaja Mikko Kortelainen
Erityisavustaja Ville Valkonen
Erityisavustaja Emma Hannonen
Erityisavustaja Juha Kirstilä
Erityisavustaja Markku Rajala
Erityisavustaja Hannu Väänänen
Erityisavustaja Jannika Ranta
Erityisavustaja Leena Riekkola
Erityisavustaja Arto Järvinen
Erityisavustaja Juha Halttunen
Erityisavustaja Sakari Puisto
Erityisavustaja Kristiina Kokko
Erityisavustaja Matias Marttinen
Erityisavustaja Jukka-Pekka Kataja
Erityisavustaja Jyrki Peisa
Erityisavustaja Tea Usvasuo
Erityisavustaja Kristo Lehtonen